

Protocol Extreem weer

1. Doel en uitgangspunten

Vrijeschool De Toermalijn wil bij (dreigend) extreem weer op een voorspelbare en veilige manier handelen. Dit protocol beschrijft hoe de school besluiten neemt en communiceert wanneer weersomstandigheden risico's opleveren voor de veiligheid van leerlingen, ouders/verzorgers, medewerkers en bezoekers.

De veiligheid van kinderen en personeel staat altijd voorop. Tegelijkertijd maakt De Toermalijn een zorgvuldige afweging tussen veiligheid, bereikbaarheid en de mogelijkheid om onderwijs of opvang verantwoord te organiseren. Omdat De Toermalijn een regiofunctie heeft en leerlingen uit meerdere regio's naar school reizen, wordt niet uitsluitend gekeken naar de weersituatie rond de schoollocatie, maar ook naar de omstandigheden in de herkomstregio's. Daarbij is het uitgangspunt dat de school niet "automatisch" sluit bij een waarschuwing, maar dat er situationeel wordt bepaald welke maatregel passend is. Dit betekent dat dezelfde KNMI-code in verschillende situaties tot verschillende keuzes kan leiden, bijvoorbeeld omdat ijzel in de ochtendspits andere risico's geeft dan wind in de middag, of omdat OV en leerlingenvervoer uitvallen.

2. Reikwijdte

Dit protocol geldt voor alle situaties waarin het weer direct of indirect risico's oplevert voor het veilig bereiken van de school, het veilig verblijven op school, of het veilig terugkeren naar huis. Het gaat daarbij onder andere om storm, zware windstoten, ijzel en sneeuw, extreme hitte, wateroverlast en andere plotselinge weersomstandigheden die leiden tot gevaarlijke situaties op de route of in/om het schoolgebouw.

Het protocol kan worden toegepast bij KNMI-waarschuwingen (code geel, oranje of rood), maar ook wanneer er nog geen officiële code is afgegeven en er lokaal toch sprake is van een acuut veiligheidsrisico. De school houdt dus ruimte om te handelen op basis van de feitelijke situatie.

3. Definities en informatiebronnen

De Toermalijn hanteert de waarschuwingen van het KNMI als belangrijke leidraad. Code geel duidt op potentieel gevaarlijk weer dat hinder kan geven, code oranje op een hoog risico met mogelijke grote impact, en code rood op een weeralarm met uitzonderlijke omstandigheden die gevaar kunnen opleveren voor grote groepen mensen.

Omdat De Toermalijn met meerdere regio's te maken heeft, bekijkt de school niet alleen de KNMI-code voor de regio waarin de school staat, maar ook de codes en verwachtingen voor de herkomstregio's van leerlingen en medewerkers. Naast het KNMI worden ook verkeersinformatie, meldingen van wegbeheer en gemeente, OV-berichten en informatie van vervoerders (zoals leerlingenvervoer) betrokken. Ten slotte hecht de school waarde aan signalen uit de praktijk: meldingen van ouders en personeel over gladheid, onbegaanbare wegen, omgevallen bomen, uitval van vervoer of andere acute risico's.

4. Rollen en verantwoordelijkheden

De directeur is eindverantwoordelijk voor de besluitvorming bij extreem weer. Dat betekent dat de directeur bepaalt of de school regulier open blijft, met aanpassingen werkt, later start, eerder sluit, of (gedeeltelijk) sluit. Wanneer de situatie daarom vraagt, stemt de directeur af met andere directeuren van vrijeschool Athena en bestuurders binnen het samenwerkingsverband Meppel. Ook kan de directeur, als dat nodig is, contact opnemen met externe partijen zoals gemeente, veiligheidsregio of vervoerders.

De uitvoering van het besluit ligt bij een kernteam (crisis-kernteam). Dit team bestaat in ieder geval uit de directeur en één of meer aangewezen collega's, in het geval van de Toermalijn de bouwcoördinatoren en de intern begeleider. De directeur verzamelt de informatie, maakt scenario's, bereidt communicatie voor en zorgt dat de school praktisch kan handelen, het kernteam denkt en leest mee.

Leerkrachten en overige medewerkers hebben de verantwoordelijkheid om tijdig te melden wanneer zij veiligheidsrisico's zien of wanneer hun bereikbaarheid in gevaar komt. Dat geldt ook als terugreizen problematisch dreigt te worden. Medewerkers blijven op school zolang er leerlingen aanwezig zijn, binnen de grenzen van wat verantwoord en veilig is. Ouders/verzorgers hebben de verantwoordelijkheid om bereikbaar te zijn, schoolberichten te volgen en tijdig te communiceren wanneer brengen of halen niet lukt.

5. Monitoring en besluitvorming met regiofunctie

De Toermalijn hanteert een vaste werkwijze voor besluitvorming. Wanneer extreem weer wordt verwacht, start het kernteam met het monitoren van de situatie. Daarbij wordt nadrukkelijk gekeken naar twee gebieden: de schoolomgeving en de herkomstregio's waaruit een substantieel deel van de leerlingen en medewerkers reist.

Omdat de KNMI-codes per regio kunnen verschillen, gebruikt de school een principe dat helpt om recht te doen aan de regiofunctie. Als basis wordt uitgegaan van de hoogste waarschuwing die geldt voor de schoolregio én ten minste één herkomstregio waar een merkbare groep leerlingen vandaan komt. Dat voorkomt dat de school alleen "lokaal" kijkt, terwijl een grote groep gezinnen juist onderweg door een zwaar getroffen regio moet reizen.

Tegelijkertijd blijft situationeel bepalen altijd leidend. De directeur kan gemotiveerd besluiten om een zwaardere of juist lichtere maatregel te nemen dan de "hoogste code" suggereert, als de feitelijke omstandigheden daarom vragen. De school kijkt dan onder meer naar het soort weersituatie (bijvoorbeeld ijzel is vaak gevaarlijker voor korte ritten dan zware regen), naar het tijdstip (spitsmomenten wegen zwaarder), naar de feitelijke toestand van routes (polderwegen, bruggen, dijken), en naar de vraag of leerlingenvervoer en OV nog rijden. Ook wordt meegewogen of er voldoende personeel beschikbaar is om onderwijs en/of opvang veilig te organiseren, inclusief BHV.

In sommige situaties is een volledige sluiting niet het meest passende antwoord. Wanneer bijvoorbeeld vooral één herkomstregio zwaar getroffen is, kan de school open blijven maar ouders uit die regio expliciet adviseren hun kind thuis te houden. Ook kan de school kiezen voor later starten, zodat routes veiliger worden. We willen vooral maatwerk leveren zonder de duidelijkheid te verliezen.

6. Maatregelen bij code geel, oranje en rood

Wanneer code geel geldt, blijft de school in beginsel open en draait het onderwijs zo normaal mogelijk. De school kan wel besluiten om onderdelen van de dag aan te passen als dat veiliger is. Denk bijvoorbeeld aan het beperken van buitenactiviteiten, het aanpassen van pleinmomenten, of het heroverwegen van excursies en verplaatsingen. De communicatie is in deze fase meestal kort en praktisch: ouders ontvangen alleen een bericht als er daadwerkelijk iets wijzigt of als de school ouders nadrukkelijk wil attenderen op alertheid.

Wanneer code oranje geldt, treedt het kernteam nadrukkelijker in werking. De school communiceert dan altijd actief naar ouders/verzorgers, omdat er reële kans is op gevaarlijke reisomstandigheden of plotselinge verslechtering. De school kan dan besluiten om later te starten, eerder te sluiten of het programma op school aan te passen zodat leerlingen veilig binnen blijven. Ook kan de school besluiten dat verplaatsingen, excursies of activiteiten buiten de schoollocatie niet doorgaan. In uitzonderlijke gevallen kan ook bij code oranje sluiting aan de orde zijn, bijvoorbeeld wanneer routes aantoonbaar onveilig zijn, vervoer uitvalt en/of de personele bezetting onvoldoende is voor verantwoorde opvang.

Wanneer code rood geldt, gaat De Toermalijn in principe uit van sluiting, omdat de risico's dan zeer groot kunnen zijn en het advies vaak is om niet te reizen. Tegelijkertijd blijft ook hier situationeel bepalen mogelijk, maar alleen als er sterke redenen zijn om aan te nemen dat de lokale situatie rondom school én de routes voor de meeste gezinnen veilig zijn en dat de organisatie op school robuust kan worden neergezet. In de praktijk zal bij code rood meestal worden gekozen voor sluiting, met heldere communicatie over eventuele noodopvang.

7. Beslismomenten en communicatie

De Toermalijn werkt met herkenbare beslismomenten, zodat ouders weten wanneer ze een besluit kunnen verwachten. Als de weersituatie al een dag van tevoren duidelijk verslechtert, communiceert de school zo mogelijk de avond ervoor dat er gemonitord wordt en dat er in de ochtend een definitief besluit volgt. Op de ochtend zelf verzamelt het kernteam vroeg de relevante informatie (KNMI, verkeer, OV, vervoerders en lokale meldingen). Daarna neemt de directeur een besluit en wordt dit zo snel mogelijk gedeeld met ouders.

Communicatie verloopt via Parro. In ieder bericht staat in duidelijke taal wat het besluit is (open, later starten, eerder sluiten, gesloten), voor welke regio's de waarschuwingen gelden, wat ouders praktisch moeten doen, en wanneer een eventuele volgende update volgt.

8. Wanneer leerlingen nog onderweg zijn of nog moeten komen

Als er sprake is van code oranje of rood, of als de school aanpassingen doet zoals later starten, dan wordt dit expliciet aan ouders gecommuniceerd. De school beseft dat sommige kinderen met leerlingenvervoer of OV reizen. De school stemt daarom - voor zover mogelijk - af met vervoerders.

Door de regiofunctie kan het voorkomen dat het in de schoolregio meevalt, maar dat een herkomstregio duidelijk gevaarlijk is. In die gevallen communiceert De Toermalijn gericht dat ouders uit die regio (waar nodig) de ruimte krijgen om hun kind thuis te houden. Waar mogelijk zorgt de school voor een haalbare oplossing voor gemiste leerstof (bijvoorbeeld een eenvoudige thuisopdracht), zonder dat ouders het gevoel krijgen dat ze "verantwoordelijkheid moeten afleggen" voor een veiligheidskeuze.

9. Wanneer leerlingen al op school zijn

Als leerlingen al op school zijn en de weersituatie verslechtert, beoordeelt de school of het verantwoord is om de dag normaal af te maken. Wanneer terugreizen gevaarlijk dreigt te worden, kan de directeur besluiten om eerder te sluiten. In dat geval worden ouders actief geïnformeerd, en waar nodig telefonisch benaderd. Als eerder ophalen niet direct veilig of mogelijk is, kan de school besluiten tot noodopvang: leerlingen blijven dan op school totdat ophalen verantwoord is. De school organiseert dit zo dat leerlingen veilig binnen blijven en dat er voldoende toezicht is.

10. Afspraken voor personeel

De Toermalijn verwacht van medewerkers dat zij zich inspinnen om aanwezig te zijn wanneer dat veilig en verantwoord is. Tegelijkertijd is het uitgangspunt dat niemand wordt geacht onveilige keuzes te maken in het verkeer. Medewerkers die vermoeden dat zij door de weersituatie niet veilig kunnen reizen, nemen zo vroeg mogelijk contact op met de directeur en bij afwezigheid met hun bouwcoördinator. Dit is belangrijk omdat de school tijdig moet weten of er voldoende personeel is om onderwijs en opvang veilig te kunnen garanderen, inclusief BHV-bezetting. Wanneer medewerkers al op school zijn en terugreizen problematisch dreigt te worden, melden zij dit tijdig, zodat de school hierop kan anticiperen.

11. Afspraken voor ouders/verzorgers

Ouders/verzorgers worden gevraagd om bij dreigend extreem weer de communicatiekanalen van de school actief te volgen en bereikbaar te zijn. De school begrijpt dat gezinnen verschillende routes en omstandigheden hebben en biedt ruimte aan ouders om een veiligheidsafweging te maken, zeker wanneer de herkomstregio aantoonbaar zwaarder getroffen is dan de schoolomgeving. Als brengen of halen niet lukt, verwacht de school dat ouders dit tijdig melden, zodat toezicht en opvang goed georganiseerd kunnen blijven.

12. Evaluatie en borging

Na een situatie met extreem weer evalueert het kernteam kort wat goed ging en wat beter kan. Daarbij wordt gekeken naar de besluitvorming, de communicatie, de praktische organisatie op school en de samenwerking met ouders en vervoerders. Waar nodig wordt het protocol aangescherpt. Het protocol wordt bij elke nieuwe situatie van extreem weer opnieuw vastgesteld, zodat het actueel blijft.